

8.4. Kentleşme ve Planlama Sorunlarına Yönelik Çalışmalar

Geçtiğimiz dönemin özelliği itibariyle kent ve planlama sorunlarına ait çalışmalar çalışma dönemine özel ve geçmiş dönemlerin devamı olarak gerek hukuk gerekse toplumsal alanda kesintisiz olarak sürdürülmüştür.

Çalışma dönemimizin özelliği olarak bu çalışmalar, Büyükşehir Şube temsilciliklerimiz TMMOB'ye bağlı ilgili meslek odaları, sivil toplum kuruluşları, kent ve mahalle dayanışmaları ve kuruluşlarında önemli katkıda bulunduğumuz Kent ve Çevre İçin Haydarpaşa Dayanışması, Taksim Dayanışması ve Haliç Dayanışması vb gibi toplumsal platformlar ile birlikte ve dayanışma içinde yürütülmüştür.

8.4.1. Atatürk Kültür Merkezi

İstanbul'un en önemli kültür ve sanat mekânı niteliğinde olan AKM'nin rölövelerine uygun olarak hazırlanan restorasyon projesinin gerçekleştirilmesine ilişkin mutabakat, 20.12.2009 günü TMMOB Mimarlar Odası ile Kültür ve Turizm Bakanlığı yetkililerinin de katıldığı bir toplantıda bir tutanakla kayıt altına alınmış ancak bugüne kadar hiçbir işlem yapılmamış ve AKM çürümeye terk edilmiştir. AKM'nin hiçbir yasal dayanağı olmadan 'polis üssüne' çevrilmesi üzerine odamız tarafından Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, İstanbul Valisi Hüseyin Avni Mutlu, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Kadir Topbaş, Kültür ve Turizm Bakanı Ömer Çelik hakkında 30.04.2014 tarihinde suç duyurusunda bulunulmuştur.

10 Mart 2015

AKM'de işlenen sanat ve kültür cinayetine son vermek ve AKM'nin yeniden kültür-sanatla ve toplumla buluşmasını sağlamak için bir araya gelen sendikalar, meslek odaları, demokratik sivil toplum kuruluşları, sanatçılar, oyuncular, sanatseverler yeniden bir araya gelerek "AKM'deyiz İnisiyatifi" kurulmuştur.

8.4.1.1. Ek: Basın Açıklaması: Neden AKM'deyiz?

İki kıtanın bulunduğu İstanbul'un dünya mirası eşsiz doğal güzellikleri ile tarihsel ve kültürel değerleri büyük bir yıkım ve talan süreci ile karşı karşıyadır.

1950 sonrası 'rantçı' politikalara bağlı olarak pek çok değerini kaybeden İstanbul, 1994 sonrası başlayan ve son yıllarda olağanüstü yoğunlaşan yeni bir yıkım sürecini yaşamaktadır.

Küresel sermaye merkezlerinin neoliberal emri ve AKP Hükümetinin yağma iştahı tarafından dayatılan yıkım politikalarıyla, kentlerimizin sömürgeleşmesi ve kimliklerinin yok edilmesi ile sonuçlanacak bu uygulamalar, yeni bir nitelik daha kazanarak hızla gerçekleştirilmeye çalışılmaktadır. Bu yeni ve tehlikeli nitelik, Cumhuriyet Türkiye'sinin kendi olanakları ile yarattığı garlar, limanlar, tersaneler, okullar ve hastanelerin yanı sıra kültür ve sanat yapılarının da yok edilerek bir halkın kültürel ve tarihsel belleğinin silinmeye çalışılmasıdır!

Her türlü doğal, kültürel ve tarihi değerimizin rant amacıyla satışa çıkarıldığı bir ortamda 'kültür ve sanatın' da piyasa değeri olan bir mal haline getirilmesi konusundaki karanlık, kararlı ve hukuk tanımaz saldırı, toplumsal ve kültürel yok oluş ve yıkım sürecine direnen kurum, kuruluş ve kişileri de etkisizleştirmeye çalışmaktadır.

İşte, bu eşsiz değerlerin en başında gelenlerden bir tanesi olan Atatürk Kültür Merkezi (AKM), bahsettiğimiz bu yıkım ve değersizleştirme sürecinin en manidar örneklerinden birine layık görülmüştür.

Sadece 'Türkiye'nin opera olarak tasarlanan ilk binası' olma niteliği ile bile AKM'nin ulusal ve uluslararası bütün kurallar uyarınca korunmasını gerektirirken, yıkımı ve daha vahimi, kamuoyunda kültür varlığı olarak tescilinin kaldırılması tartışılmıştır.

AKM'nin kültürel, tarihi ve toplumsal bellek açısından taşıdığı değerlere bir bütün olarak bakacak olursak;

- AKM'nin, Türkiye'nin 1970'li yıllarda, kültürel etkinliklerin en yoğun olduğu kentinde, toplumun kültürel gereksinimlerinin karşılanması için tasarlanan bir yapı olması, bir tasarım anlayışını yansıtması, dönemin yapım teknolojilerine sahip olması, özetle toplumun kültürel yaşamını mekâna yansıtması nedeniyle belge değeri vardır.
- AKM'nin, fiziki olarak İstanbul kentinin belleğinin bir parçası olarak kimlik değeri vardır. Ayrıca sadece İstanbul kenti sakinlerinin değil, tüm ülke insanların belleğinde olan, kullanılan ve bilinen bir yapıdır.
- AKM, yapıldığı dönemin tasarım, mimari ve teknoloji anlayışını yansıtması, yalınlığı ve işlevselliği açısından mimari değere sahiptir.
- AKM, günümüze yakın bir süreçte tasarlanmış ve inşa edilmiş olmasına rağmen, bir kültür varlığı niteliğine sahiptir.

- AKM'nin, İstanbul'un ve Türkiye'nin en önemli meydanı olan Taksim Meydanı'nın ayrılmaz bir parçası olması nedeniyle Türkiye'nin uzak ve yakın tarihli birçok toplumsal ve siyasal olayla ilişkisi nedeniyle bir simge ve bellek değeri vardır.
- AKM'nin özgünlük değeri vardır.

AKM, sadece bir bölümü verilmeye çalışılan bu değerleri ile 'kültür varlığı' olma niteliğini birçok başka yapıdan daha fazla hak etmiş bir yapıdır ve onun ülkenin yaşamından kopartılması tüm bu değerlerin de yok sayılacağı anlamına gelir. Bu yaklaşım, koruma kuramının temel dayanaklarının inkâr edilmesidir.

Biz biliyoruz ki, AKM'nin yıkımıyla amaçlanan, uygarlığın yarattığı emeğe, barışa, dayanışmaya, hukuka, bilime, kültüre, sanata, demokrasiye ve yurttaşlık haklarına dayanan bir toplumsal değerler sistemi yerine dogmayı, rantı, yağmayı, bireyciliği, fırsatçılığı ve küresel sermayenin çıkarlarına kulluk etmeyi esas alan bir değerler sisteminin inşa edilmesidir.

Biz, AKM'DEYİZ İNİSİYATİFİ adı altında birleşenler olarak böylesi kültürel ve simgesel bir yapının gerektirdiği güçlendirme ve iyileştirme çalışmalarının derhal başlamasını istiyoruz.

Bizler, bu ülkenin sanatçı, kültür insanları, mimarları, mühendisleri ve yurttaşları olarak Anayasanın, kamu yararı kavramının ve bu kavram doğrultusunda görev yapan kurumlarının, kentsel ve siyasal rantlar uğruna işlevsiz kılınarak ortadan kaldırılmaya çalışıldığı bu tarihi eşikte; başta üniversitelerimiz ve anıtlar kurullarımız olmak üzere yerel ve merkez yönetimlerde kamu adına görev yapan bütün bilim, sanat, meslek insanlarını ve yurttaşları; bilimi, hukuku, demokrasiyi, kültür ve sanatı hiçe sayan politikalara karşı çıkmaya ve tarihsel sorumluluklarını yerine getirerek AKM'nin yeniden hizmete açılmasına katkıda bulunmaya çağırıyoruz.

Saygılarımızla,

AKM'deyiz İnisiyatifi

27 Mart 2015

AKM'nin onarımını engelleyenler hakkında Çağlayan Adalet Sarayının önünde yapılan bir basın açıklaması ile suç duyurusunda bulunuldu.

8.4.1.2. Ek: Basın açıklaması: Atatürk Kültür Merkezi 7 yıldır Kapalı!

Biz sanatçılar, tiyatrocular, oyuncular, yazarlar, sinemacılar, mimarlar ve sanatseverler olarak kültür merkezimizi elimizden alanlar hakkında Dünya Tiyatro Gününde suç duyurusunda bulunmak amacıyla buradayız.

Kültür ve sanata verilen değer, bir ülkenin gelişmişlik düzeyini göstermesi açısından büyük önem taşımaktadır. İki kıtanın bulunduğu İstanbul'un "dünya mirası" niteliğindeki eşsiz doğal güzellikleri ile tarihsel ve kültürel değerleri, büyük bir yıkım ve talan süreci ile karşı karşıyadır.

Son yıllarda sanatı ve kültürel değerleri hedef alan çağdışı zihniyetin bir ürünü olan sistematik saldırılar, bu alanda da yozlaşmayı ve ticarileşmeyi giderek artırmaktadır. 2008 yılından bu yana Atatürk Kültür Merkezi'ne (AKM) yönelik uygulamalar ve dile getirilen niyetler de bu zihniyetin en somut örneklerindedir.

Türkiye'de "toplumun sanat hafızası"nın en önemli figürlerinden olan ve kültürel miras değeri taşıyan AKM'deki sanat etkinliklerine Mayıs 2008'den itibaren Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından son verilmiştir.

AKM'nin kapalı olması nedeniyle İstanbullu sanatseverler opera, bale ve tiyatro temsillerinden, konserler ve sergilerden, sanatçılar ise kentteki en önemli sanat-kültür merkezinden yoksun kalmışlardır.

Kapatıldığı tarihe kadar İstanbul kültür hayatının can damarı niteliğinde olan AKM, 7 yıldır kültür-sanat düşmanlığının kurbanı olarak atıl ve battal halde tutulmaktadır.

AKM, tarihi boyunca birçok toplumsal etkinliğe ev sahipliği yapmış Taksim Meydanı ve Gezi Parkı ile bütünleşmiştir. Türkiye Modern Mimarlığı'nın en özgün mimari yapılarından birisi olarak Mimar Hayati Tabanlıoğlu tarafından tasarlanan AKM, gerek tarihi geçmişi, yaşanmışlıkları, mimari değeri ve yapıldığı dönemi yansıtması ve özgünlüğü gibi taşıdığı değerler itibarı ile "1. Derece Kentsel Sit Alanı"nın bir parçası olarak "1. Grup Tescilli Kültür Varlığı"dır.

Koruma Bölge Kurulu, 2863 sayılı yasa, ilgili yönetmelik, yönerge, ilke kararları ve kararların devamlılığı ilkelerine aykırı olarak, 24.12.2008 gün ve 2268 sayılı kararıyla AKM'nin

kültürel değerini yok eden bir avan projeyi onaylamıştır. Kùltür Sanat Sen tarafından açılan davada İstanbul 9. İdare Mahkemesi bilirkişi incelemesi sonucunda AKM'nin yıkım ve tadilat çalışmalarını ön gören bu onay işlemini yasaya ve mevzuata aykırı bularak iptal etmiştir.

Söz konusu yargı kararından sonra, İstanbul'un en önemli kùltür ve sanat mekânı niteliğinde olan AKM'nin rölövelerine uygun olarak hazırlanan restorasyon projesinin gerçekleştirilmesine ilişkin mutabakat, 20.12.2009 günü TMMOB Mimarlar Odası ile Kùltür ve Turizm Bakanlığı yetkililerinin de katıldığı bir toplantıda bir tutanakla kayıt altına alınmıştır. Bu mutabakat sonrasında Kùltür ve Turizm Bakanlığı, 2012 yılının son günlerinde yapmış olduğu açıklamada, AKM'nin 29 Ekim 2013 tarihinde kullanıma açılacağını, restorasyon için karşılıksız fon bulunduğunu ve sözleşme yapıldığını ilan etmişti.

Yapılan ihale ve başlayan tadilat işlemlerine rağmen 6.6.2013 tarihinde dönemin başbakanı Erdoğan'ın "AKM inşallah yıkılacak" açıklamasının ardından Kùltür ve Turizm Bakanlığı tarafından proje durdurulmuştur.

Kapatıldığı tarihten itibaren yapılan tadilat ve onarım çalışmaları sonucunda AKM tahrip olmuş ve kullanılamaz durumda bırakılmıştır. İçinden çıkarılan mobilyaların, sanat eserlerinin ve diğer her türlü malzemenin, dahası bulunmuş olan fonun akıbeti o günden bu yana meçhuldür.

Son olarak, basına da yansıdığı kadarıyla, AKM arazisinin bitişiğindeki bir pastane tarafından işgal edilmesi gündemdedir.

Tahrip olmuş ve kullanılamaz hale gelmiş olan AKM'nin koruma ilkelerine uygun olarak onarımının bir an önce yapılıp kùltür ve sanat etkinlikleriyle derhal İstanbul halkının hizmetine açılması gerekmektedir.

AKM'de işlenen sanat ve kùltür cinayetine son vermek ve AKM'nin yeniden kùltür-sanatla ve toplumla buluşmasını sağlamak için bir araya gelen sendikalar, meslek odaları, demokratik sivil toplum kuruluşları, sanatçılar, oyuncular, sanatseverler 2014 yılının son aylarında yeniden bir araya gelerek "AKM'deyiz İnisyatifi"ni kurmuştur.

AKM'yi kapattınız, işgal ettiniz, talan ettiniz!

Bizler AKM'yi istiyoruz!

Bırakın biz onarırız!

AKM'deyiz İnisiyatifi olarak bizler, 2863 sayılı yasanın 10. maddesine ve koruma ilkelerine aykırı olarak 7 yıldır binanın onarımını engelleyen başta Kültür ve Turizm Bakanlığı olmak üzere, Ertuğrul Günay, Ömer Çelik ve tüm sorumlular hakkında İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı'na suç duyurusunda bulunuyoruz...

Kamuoyumuza saygıyla duyurulur.

AKM'deyiz İnisiyatifi, TMMOB Mimarlar Odası, TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent Şubesi, Kültür Sanat-Sen, İSTİŞAN, Taksim Dayanışması, Oyuncular Sendikası, İstanbul Kent Savunması, TOMEK, TOBAV Genel Merkezi, Beyoğlu Kent Savunması, Halkevleri İstanbul Şubesi, Nazım Hikmet Kültür Merkezi, Haziran Beyoğlu/Birleşik Haziran Hareketi, OccupyCHP, Özerk Sanat Konseyi, Tiyatro Oyuncuları Meslek Birliği (TOMEK), TOBAV, UPSD

8.4.2. İstanbul 3. Havalimanı

İstanbul ve Marmara Bölgesi'nin ormanlarını, sulak alanlarını, tarımsal alanlarını ekolojik koridorlarını, bölgenin yeraltı ve yerüstü tüm su ve doğal kaynaklarını, flora ve faunasını yok edecek ve yaratacağı bu tahribat ile geri dönülemez yaşamsal zararlara neden olacak; halen tahribatları dünyanın önünde gerçekleşen üçüncü köprü ve çevre yolları ile birlikte dünyanın en büyük kent ve doğa katliamlarından birini oluşturan üçüncü hava alanına ilişkin planlar 7 Haziran 2014'te temel atma töreni ile inşaatın başlatılmasından tam on gün sonra askıya çıkartılmıştır.

Kamu kaynaklarının sermayeye sınırsızca aktarılmasının önünün açılabilmesi için, tepeden inme emirler, teknik ve bilimsel olmayan gerekçeler ile ekonomik ömrü bakanlıkça 100 yıl olarak belirlenen "siyasi ve ekonomik" rant yatırımı adına milyonlarca yılda oluşmuş, İstanbul kuzeyindeki yaşam kaynaklarının ve bütün Marmara Bölgesinin doğal ve ekolojik yapı ve dengesinin yok edilmesine yol açan, başta *İstanbul Çevre Düzeni Planı yaklaşımına, evrensel şehircilik plan ve ilkelerine ve kamu yararına açıkça aykırı olan bu planların iptali* istemi ile 12 Eylül 2014 tarihinde şubemiz, TMMOB Şehir Plancıları Odası İstanbul Şubesi ve TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi ile birlikte dava açmıştır.

16.09.2014 tarihinde bu konuda bir basın açıklaması yapılmıştır (Açıklamanın metni için bkz. 2.1.9. İstanbul 3. Havalimanı Planları Yargıya Taşındı).

8.4.3. Kuzey Marmara Otoyolu ve Üçüncü Köprü

Bilindiği gibi 42. dönemde 3. köprünün yasal kılıflarını oluşturma çabasının ürünleri olarak gündeme gelen “1/25.000 ölçekli İstanbul İli Kuzey Marmara Otoyolu Nâzım İmar Planı” ve bu planın dayanağı olarak 1/100.000 ölçekli İstanbul Çevre Düzeni Planı plan uygulama hükümleri üzerinde yapılan değişiklik ve ilave, TMMOB’ye bağlı meslek odaları ile birlikte odamız tarafından iptal talebiyle yargıya götürülmüş ancak yargı süreci devam etmekte iken, İstanbul Büyükşehir Belediyesi’nde, Kuzey Marmara Otoyolu’na ilişkin 1/5000 ölçekli 17 adet nâzım imar planı değişikliği askıya çıkarılmış ve bu planlar da yargıya taşınmıştı. Söz konusu planlar ile ilgili olarak devam eden hukuk süreçleri çalışma raporumuzun Hukuk Çalışmaları bölümünde yer almaktadır.

Dönemimiz içinde defalarca yapılan öncelikle yürütmeyi durdurma, 644 Sayılı KHK uyarınca Çevre ve Şehircilik Bakanlığı’na onaylanan 08.10.2013 tasdik tarihli “Kuzey Marmara Otoyolu İstanbul İli, Beykoz İlçesi, Boğaziçi Gerigörünüm ve Etkilenme Bölgesi Geçişi ile Sarıyer İlçesi, Rumelifeneri Boğaziçi Gerigörünüm ve Etkilenme Bölgesi geçişlerine ilişkin 1/5000 ölçekli Koruma Amaçlı Nâzım Planı Değişikliği”ne ilişkin TMMOB Şehir Plancıları Odası İstanbul Şubesi ve TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent Şubesi tarafından açılan dava iptal kararıyla sonuçlanmıştır.

Söz konusu davada İstanbul’un ana ulaşım aksını oluşturan Boğaz geçiş ve güzergâhlarının üst ölçekli Çevre Düzeni Planı’nda gösterilmediği; davalı idarece yürürlüğe konulan 1/25.000 ölçekli İstanbul İli Kuzey Marmara Otoyolu Nâzım İmar Planının imar mevzuatındaki plan tanımlarıyla hiçbir ilgisi olmayan, içinde tek bir arazi kullanım kararının yer almadığı ve sadece Boğaz geçişi ve çevre yollarının gösterildiği güzergâh şeması niteliğinde bir plan olduğu; söz konusu güzergâhın doğal kaynakları, ekolojik rezervleri olumsuz etkileyeceği; Boğaziçi alanında kalan alanlarda yapılacak planlarda 2960 sayılı Boğaziçi Kanunu hükümlerinin uygulanması gerektiği; ayrıca anılan kanuna bağlı olarak da gerigörünüm ve etkilenme bölgesinde kalan davaya konu planlama bölgesinde plan yapma yetkisinin İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı’na ait olmasına karşın, davalı bakanlıkça yapılan planda yetki yönünden hukuka uyarlık bulunmadığı gerekçeleriyle, 8. İdare Mahkemesi’nin 27.04.2015 tarih ve 2015/1089 sayılı kararı ile iptal kararı verilmiştir.

İstanbul'un makro formunu ve ekolojik bütün varlıklarını acımasızca katleden üçüncü köprü ve bağlantı yolları inşaatlarının yasadışılığının ve bu inşaatları meşrulaştırma belgesi olarak kullanılan planların hukuksuzluğunun altını çizen bu karar 10.06.2015 tarihinde TMMOB Şehir Plancıları Odası İstanbul Şubesi ve TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükşehir Şubesi tarafından basın duyurusu ile kamuoyuna aktarılmıştır.

Ancak defalarca yapılan yürütmeyi durdurma taleplerimize, başta Kuzey Ormanları Savunması olmak üzere kent dayanışmalarının ve duyarlı kamuoyu tepkisi ve iptal kararına rağmen hukuksuz inşaatlar ve doğa katliamına devam edilmektedir.

Bilim, hukuk ve meslek dışı uygulamalar inşaat süreçlerinde de devam ettirilmekte, iş sağlığı ve işçi güvenliği konularında yeterli özen gösterilmemektedir. 3. köprü Beykoz Çavuşbaşı mevki bağlantı yolu çalışmaları kapsamında hukuksuz olarak inşası süren viyadükte, beton dökme çalışmaları sırasında göçük meydana gelmiş itfaiye ekipleri ve inşaat işçilerinin kurtarma çalışmaları sonucu üç işçinin cansız bedenine ulaşılmış ve bu konuda yetkilileri uyaran basın açıklaması yapılmıştır (Bkz 2.1.5. Üçüncü Köprü Güzergâhında Yaşanan İş Kazası).

8.4.4. Haydarpaşa Garı ve Liman Alanı

TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükşehir Şubesi çalışmalarında önemli bir yer tutan ve şubemiz önderliği ve koordinasyonunda, Birleşik Taşımacılık Çalışanları Sendikası İstanbul Şubesi ile birlikte 70'i aşkın sivil-demokratik kitle örgütünün katılımı ile oluşturduğumuz "Toplum Kent ve Çevre İçin Haydarpaşa Dayanışması" olarak sürdürdüğümüz ve önceki çalışma raporlarımızda kronolojik bir döküm halinde bilgilerinize sunulan çalışmalarımız 43. çalışma dönemimizde de yoğun olarak devam ettirilmiştir. Haydarpaşa Garı, Limanı ve çevresinin küresel rant gruplarınca yağmalanmasına ve işgal edilmesine karşı yürütülen bu yoğun çabalar kamuoyunda ve ilgili kurullarda karşılığını bulmuş ve söz konusu projenin uygulamaya geçmesi bugüne değin engellenebilmiştir. Ancak Haydarpaşa Garı, Limanı ve çevresinin uluslararası yağmaya açılması projesinden henüz vazgeçilmiş değildir ve tüm kamuoyunun büyük bir duyarlılıkla izlemeye aldığı bu yıkım projesi, koruma planı, Marmaray, deprem, yangın, restorasyon vb her türlü bahane kullanılarak gerçekleştirilmesi çabalarına hâlâ devam edilmektedir. Çalışma dönemimizde devam eden hukuk süreçleri, çalışma raporumuzun Hukuk Çalışmaları bölümünde yer almaktadır.

27 Kasım 2014

Haydarpaşa yangınının 4. Yılında 'Haydarpaşa Dayanışması' adı altında bir araya gelen kurum ve kuruluşlar adına eş sekreterliği yürüten BK Şubemiz, Şubemizin Anadolu 1. BK Bölge Temsilciliği ve BTS (Birleşik Taşımacılık İşçileri Sendikası - KESK) olarak, Haydarpaşa Garı ve yakın çevresine yönelik kapalı kapılar ardında, toplumdan gizlenerek yürütülmekte olan projeleri basın üyeleri ile paylaşmak, projelere ilişkin görüş ve önerilerimizi aktarmak için 27 Kasım Perşembe günü saat 11.00'da Karaköy binamızda kahvaltılı basın toplantısı yapıldı.

28 Kasım 2014

Toplum, Kent ve Çevre İçin Haydarpaşa Dayanışması, Haydarpaşa Garı'nda çıkan yangının 4. yılında meşalelerle, Kadıköy İskele Meydanı'ndan Haydarpaşa Garı'na yürüyüş düzenledi. Haydarpaşa Dayanışması, Validebağ Gönüllüleri, Yoğurtçu Parkı Forumu, Kadıköy Kent Dayanışması, Maltepe Forumu, Cevizli Tekel Dayanışması'nın da pankartlarıyla katıldığı etkinlik Kadıköy İskelesi'nde başladı. Üzerinde "Haydarpaşa gardır gar kalacak" yazılı bir çelenk Haydarpaşa Garı'nın giriş kapısına bırakıldıktan sonra garın merdivenlerinde 'Haydarpaşa onarılarak hizmete açılsın' başlıklı basın açıklaması yapıldı

22 Mayıs 2015

Toplum, kent ve çevre için Haydarpaşa Dayanışması'nın kuruluşunun 10. yılında kahvaltılı basın toplantısı düzenlendi. 22 Mayıs Perşembe günü gerçekleştirilen basın toplantısında Mimarlar Odası Genel Başkanı Eyüp Muhcu, İstanbul Büyükşehir Şubesi Yönetim Kurulu Başkanı Sami Yılmaztürk, BTS İstanbul 1 No'lu Şube Başkanı Hasan Bektaş söz alarak süreci özetledi. Toplantıda Haydarpaşa Garı tarihi ve mücadelesinin anlatıldığı bir sunum da gerçekleştirildi.

18 Haziran 2015

Haydarpaşa Dayanışması, sözleşme gereği 16 Haziran'da yeniden ulaşımına açılması gereken tren hattının açılmamasını, Haydarpaşa Garı önünde yaptıkları eylemle protesto edildi.

25 Ekim 2015

Haydarpaşa Dayanışması aktivistleri tarafından 196.'sı gerçekleştirilen Haydarpaşa Garı nöbetinde, Birleşik Taşımacılık İşçileri Sendikası'nın 10 Ekim'de Ankara'da Barış Mitingine yönelik düzenlenen vahşi saldırıda kaybettikleri arkadaşları anıldı.

8.4.5. Salıpazarı Kruvaziyer Limanı / Galataport

Kamuoyunda "Galataport" olarak bilinen Salıpazarı Kruvaziyer Limanına ilişkin, Başbakanlık Özelleştirme İdaresi Başkanlığı tarafından Şubat 2013 tarihinde hazırlanan Koruma Amaçlı Nâzım İmar Planı ile Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı'nın yürütmesinin durdurulması ve iptali istemiyle Danıştay 6. Dairesi'nde TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent Şubesi, Şehir Plancıları Odası İstanbul Şubesi ve İnşaat Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi tarafından dava açılmıştı.

Onaylanan imar planları ile getirilen yeni koşullarda İstanbul metropolü içinde büyük bir öneme sahip olan Beyoğlu Kentsel Sit Alanı ile söz konusu planlama alanı içinde bir bütünlük sağlanamayacağı, mevcut alanın yolcu gemisi karşılayan bir liman olmasının ötesine geçerek konaklama tesisleri, ofisler, alışveriş merkezleri gibi fonksiyonların getirilmesi ile insan, araç ve yapı yoğunluğu bölgenin kaldıramayacağı değerlere ulaşacağı gerekçeleriyle açılan davada Danıştay 6. Dairesi 23 Eylül 2013 tarihli kararında, *"...Dava konusu planlara planlanan Salıpazarı Kruvaziyer Limanın eskiden bu yana kullanıldığı ve halen faal olduğu, esasen davacılar tarafından da burada kruvaziyer limanın yapılmaması gerektiği yönünde iddiaları bulunmadığı görülmektedir. Buradaki uygulamalara ilişkin hukukilik denetiminin de planların uygulanması aşamasında yapılacak işlemlere..."* şeklindeki anlaşılması güç bir gerekçeyle yürütmenin durdurulması talebini reddetmişti. Ancak Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'na yaptığımız itiraz, kurulun 17 Nisan 2014 tarih ve 2013/894 sayılı kararı ile kabul edilmiş ve Danıştay 6. Dairesi kararının kaldırılmasına ve anılan işlemin yürütmesinin durdurulmasına karar verilmiştir.

19 Ağustos 2014

Alınan hukuki kararlara karşın Salıpazarı Kruvaziyer Liman Projesi için Karaköy Yolcu Salonu'nda yapılan usulsüz ÇED toplantısına tepki gösterildi. ÇED toplantısı öncesinde Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent Şubesi önünde bir araya gelen yüzlerce kişi, toplantının gerçekleştirileceği Karaköy Yolcu Salonu önüne geçerek burada bir basın açıklaması gerçekleştirdi. Basın açıklamasında söz alan Şube Yönetim Kurulu Başkanımız Sami

Yılmaztürk, ÇED toplantılarının bölge halkından kaçırıldığını ve kanun dışı yöntemler ile yapıldığını belirtti.

Basın açıklamasının ardından Karaköy Yolcu Salonu'nda gerçekleştirilecek toplantı salonuna giren Mimarlar Odası ve İstanbul Kent Savunması'na çok sayıda demokratik kurum ve mahalle derneği eşlik etti. ÇED toplantısının gayrimeşruluğunu teşhir eden konuşmaların ardından, toplantının açılmadığını beyan eden bir tutanak tutulmasını talep eden ÇSB yetkilileri, 'toplantının gerçekleştirilemediğini' yazdılar. Bakanlık yetkilileri tutanağın bir nüshasını vermeden salondan ayrıldı. Bunun üzerine ayrı bir tutanak hazırlandı ve katılımcıların nezdinde imza altına aldı. (Ayrıca bkz. 13.19. "Salıpazarı Kruvaziyer Limanı ÇED Süreci Meşru Değildir".)

12 Eylül 2014

19.08.2014 günü, İstanbul Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü Başkanlığı'nda İstanbul İli, Beyoğlu İlçesi, "Salıpazarı Kruvaziyer Limanı Projesi (Otel, Ofis Alanları, Restoran ve Mağazalardan Oluşan Ticari Alanlar ile Terminal Binası Dahil)" ile ilgili olarak Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Yönetmeliği'nin 9. maddesi kapsamında, ÇED sürecine halkın katılımını sağlamak, faaliyet hakkında bilgilendirmek, görüş ve önerilerini almak amacıyla yapılacağı belirtilen "halkın katılımı toplantısı" açılmadığı halde, gerçeğe aykırı olarak "gerçekleşemediği" şeklinde TC Çevre ve Şehircilik Bakanlığı yetkilileri tarafından tutulan tutanak işleminin ve buna dayanılarak yapılan işlemlerin yürütmesinin durdurulması ve iptali istemi ile dava açıldı.

16 Eylül 2014

İstanbul 6. İdare Mahkemesi, alışılmadık bir hızla dava tarihinden tam dört gün sonra 16.09.2014 gün, 2014/1330 K. sayılı kararı ile, "...Dava konusu olayda halkın katılımı toplantısının halkın, proje hakkında bilgilendirilmesi, görüş, soru ve önerilerinin alınması amacıyla yapılacağı, dolayısıyla ÇED raporuna ilişkin tesis edilecek işlemlere altlık oluşturmaktadır. Dolayısıyla halkın katılımı toplantısı tek başına herhangi bir hukuki sonuç doğurmayıp hazırlayıcı ve yol gösterici bir özellik taşımaktadır.

Bu durumda, dava konusu halkın katılımı toplantısının, yol göstermeye yönelik daha sonra yapılacak nihai işlem ve uygulamaların hazırlayıcısı olduğu, kesin icrai ve nihai nitelikte

bulunmadığı, dolayısıyla dava konusu edilemeyeceği sonucuna varılmıştır” gerekçesiyle davanın incelenmeksizin reddine karar verdi.

2 Aralık 2014

TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent Şubesi, TMMOB Şehir Plancıları Odası İstanbul Şubesi, TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi tarafından, Galataport'ta yürütmenin durdurulması kararı bir kez daha ifade edildi. Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'nun aldığı karar üzerine Danıştay 6. Dairesi tarafından verilen 14.10.2014 tarih ve 2013/821 sayılı karar ile Galataport'ta yürütmenin durdurulduğu bir kez daha açıkça ifade edilmiştir. Basın açıklamasında, *“Galataport' olarak adlandırılan tüm planlama süreçleriyle birlikte ÇED sürecine ilişkin olarak da yapılan tüm işlem ve eylemler derhal durdurularak kamunun zarara uğratılmasının önüne geçilmeli, sorumlu idare kamuoyunu yanlış yönlendirmeye sebebiyet verecek ve yargıyı baskı altına almaya yönelik açıklamalardan vazgeçmelidir”* denildi (Basın açıklamanın tam metni için bkz. 2.1.12. Galataport Yürütmeyi Durdurma Kararı).

11 Mayıs 2015

TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent Şubesi, TMMOB Şehir Plancıları Odası İstanbul Şubesi, TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası İstanbul Şubesinin Türkiye Denizcilik İşletmeleri'ne ait Salıpaazarı Liman Bölgesi ile ilgili ÖYK'nın 2012 yılına ait Koruma Amaçlı 1/500 bin ve 1/1000 Ölçekli Nâzım İmar Plan kararına karşı Danıştay 6. Dairesi'nde açtığı davada bilirkişi raporu hazırlandı. Raporda, *“Salıpaazarı Liman Bölgesi Koruma Amaçlı Nazım İmar ve Uygulama Planları'nın, Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'na uygun hazırlanmadığı, kıyının tümüyle kamuya kapalı hale getirilmiş olduğu ve buna karşın özelleştirmeye konu edilen alanlarda kamu yararının sağlanabilmesi için tesis edilen işlemin kamuya geri dönüşünün çok büyük titizlikle programlanması gerektiği halde davaya konu kararda kamu yararının gerçekleştirilmesine yönelik kararın olmadığı, her iki ölçekteki plan işlev kararları ile getirilen 'rekreasyon alanı' tanımının imar kanunu ve yönetmeliklerde tanımlanan açık yeşil alan tanımlamasıyla uygunluk sağlamadığı ve yanı sıra İstanbul II Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun kararında tanımlanan 'tarihi Tophane Meydanı' düzenlemesi için yasal zemin oluşturmadığı ve kamu kullanımına açık olma koşullarını sağlamadığı, plan karar ve raporlarında yer alan ve özellikle işlev ve yoğunluk kararı içeren ifadelerin belirsizlik taşımaları niteliğiyle uygun olmadığı, bu*

yaklaşımın özelleştirmeye konu olan bir bölgede plan dili olarak benimsenmesinin kamu yararının değerlendirilmesini belirsizleştireceği için planlama ilkelerine aykırı olduğu, plan kararları ve raporunda yer alan belgelerde ulaşım konusunda 'plan kararı' niteliği taşıyan bir hüküm olmadığı, Karaköy rıhtımında yapılacak dolgunun ise mevcut tescilli rıhtımı tamamen kapatacağı ve burada bu uygulamaların yapılmasının İstanbul II. Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Kurulu'nun kararı ile çeliştiği kanısına ulaşılmış ve bu açılardan dava konusu işlemin şehircilik ilkelerine, planlama esaslarına, kamu yararına uygun olmadığı kanaatine varmıştır" ifadelerine yer verilerek meslek örgütlerinin haklılığı tekrar tescillenmiştir.

26 Ekim 2015

Odamız ve TMMOB Şehir Plancıları Odası, TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası, TMMOB Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası tarafından Salıpazarı Kruvaziyer Limanı Projesine ilişkin çevresel etki değerlendirmesi (ÇED) raporunun Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından onaylanması işlemi hakkında öncelikle yürütmesinin durdurulması ve iptali istemiyle dava açılmıştır. Konu ile ilgili devam eden hukuk süreçleri, çalışma raporumuzun Hukuk Çalışmaları bölümünde yer almaktadır.

8.4.6. Haliç, Camialtı ve Taşkızak Tersaneleri / Haliçport

24 Mayıs 2014

15. yüzyıldan günümüze dek gelişerek varlığını sürdüren Haliç, Camialtı ve Taşkızak tersaneleri olarak isimlendirilen tersanelerin bütünlüğünü tehdit eden, Haliçport projesi ile ve kültürel, arkeolojik, teknolojik ve mimari bir değer olan Haliç Tersanelerinin son durumu, TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent Şubesi tarafından düzenlenen 'Haliç Tersanelerinde Neler Oluyor?' panel ve forumunda ele alındı (Bkz. 9.2.3).

24 Mayıs Cumartesi günü Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent Şubesi Yönetim Kurulu Üyesi Sinan Omacan yürütücülüğünde gerçekleştirilen panelin konuşmacıları Doç. Dr. Gül Köksal (mimar, koruma uzmanı, Haliç Dayanışması Yürütmesi), Ferhat Acuner (gemi inşa mühendisi, GMO Yönetim Kurulu başkan yardımcısı), Prof. Dr. İhsan Bilgin (mimar, Bilgi Üniversitesi) idi.

Panelde, Doç. Dr. Gül Köksal “Tarihi Haliç Tersanelerinin Geleceği: Haliç Dayanışması” başlıklı bir sunum yaparken, Ferhat Acuner, “Eğitim, Üretim ve Tasarım İşlevleri Açısından Haliç Tersaneleri; Dünü, Bugünü, Geleceği” üzerine odaklandı. Prof. Dr. İhsan Bilgin ise “Kentler ve Limanlar” üzerine aktarımlarda bulundu. Panelin ardından Behiç Ak moderatörlüğünde forum oturumu gerçekleştirildi.

1 Eylül 2014

Haliç Dayanışması gerçekleştirdiği basın toplantısında, Haliçport projesi kapsamında altı asırlık Haliç Tersaneleri’nin parçalanmasına tepki göstererek dünyada tek olan bu alanın gemi yapım, bakım ve onarımı için kullanılması gerektiğini belirtti.

Makine Mühendisleri Odası’nda basın toplantısı yapan dayanışma, Haliç Tersanelerinin (Tersane-i Amire) altı asırlık endüstri mirasının, Haliç’in peyzaj değerlerinin, tersane alanındaki arkeolojik varlıkların, tarihi yapıların, çevresindeki kentsel dokunun ve tersane alanındaki kamu mülkiyetinin, ancak kamu yararı yaklaşımıyla korunabileceğini belirtiyor.

Mimar Doç. Dr. Gül Köksal, söz konusu Haliç tersanelerinin 1980’lerden itibaren bilerek atıllaştırıldığını ve üretiminin azaltıldığına dikkat çekerek su kenti İstanbul’da en önemli gemi yapım onarım alanına “boş arsa” gözüyle bakıldığını belirtti.

Eski Gemi Mühendisleri Odası Başkanı Tansel, Haliç Tersaneleri bölgesinin Haliç kıyısında yapılaşmaya açılmamış son alan olduğunu vurgulayarak “Camialtı ve Taşkızak yapılaşmaya açılınca, Okmeydanı’nda dönüşümün denizle bağlantısı sağlanacak. Böyle bir dönüşümün geriye kalan Haliç tersanesini, Kasımpaşa’yı, Galata’yı da etkilemeyeceğini düşünmek saflık olur” dedi.

Tansel, sadece doğal ve mimari çevrenin, kültürel-arkeolojik değerlerin değil kentin kimliğini belirleyen ve üretim işlevi gören bu endüstri mirasının da korunarak İstanbul’un ihtiyacı olan gemilerin yapımı, bakım ve onarımını gerçekleştirmek üzere yeniden yapılandırılması gerektiğini belirtti.

Çeşitli sivil toplum örgütlerinin bir yıl önce kurduğu Haliç Dayanışması, söz konusu ihalenin iptali için Mimarlar Odası aracılığıyla dava açtı. Süreç devam ediyor.

İhale sürecinden sonra Camialtı Tersanesinin önemli bölümü boşaltıldı, gemi yapımında kullanılan makine ve teçhizat satıldı. Dayanışma, sit alanı içinde yer alan tescilli yapıların ve bunların ayrılmaz parçaları olan taşınır ve taşınmaz malların Koruma Kurulu kararı olmadan satılması üzerine suç duyurusunda bulundu.

28 Ağustos 2015

Haliç Tersaneleri'nin 'özel proje alanı' olarak ilan edilerek imara açılmasına itiraz eden Haliç Dayanışması, 3 Eylül Perşembe günü İstanbul Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü önünde bir basın açıklaması gerçekleştirdi.

Haliç Dayanışması, Haliçport projesini onaylayan Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın kararına itiraz etti. İstanbul Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü önünde basın açıklaması gerçekleştiren Dayanışma üyeleri, getirdikleri itiraz dilekçesini yetkililere teslim etti.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı İstanbul İl Müdürlüğü'ne gelen Haliç Dayanışması üyeleri, "Haliç tersanelerine dokunmayın" yazılı pankart açtı. Bir süre il müdürlüğü önünde beklenildikten sonra basın açıklaması gerçekleştirildi. Açıklamanın ardından Mimarlar Odası'na ulaştırılan itiraz dilekçeleri il müdürlüğüne teslim edildi.

25 Kasım 2015

TMMOB'ye bağlı Meslek Odaları ve Haliç Dayanışması bileşenleri, özgün değerlerini halen koruyan ve yaşatılması gereken bir sit alanının kamunun yerine sermayenin çıkarlarını gözeterek imara açılmasına neden olacak, evrensel koruma anlayışına, planlama ilkelerine, kamu yararına ve hukuka aykırı bu projenin karşısında duracaklarını belirten bir basın açıklaması gerçekleştirdi. Açıklamada İstanbul'un sahip olduğu en önemli endüstriyel miras alanlarından olan Haliç Tersanelerinin sermayeye teslim edilmeyeceği tekrar vurgulandı.

30 Kasım 2015

558 yıllık tarihi Haliç Tersaneleri'ni yok edecek Haliçport projesinin çevre etki ve değerlendirme toplantısı, ihale tarihinden tam 2 yıl sonra Haliç Kongre Merkezi'nde yapılmak istendi. Toplantı, Haliç Dayanışması üyeleri tarafından protesto edildi. Fatih Sultan Mehmet tarafından yaptırılan ve günümüze kadar gelen Haliç Tersanelerini yerle bir edecek projenin toplantısı öncesi Haliç Dayanışması adına söz alan Avukat Can Atalay, arazi kullanım

kararları belli olmadan toplantının yapılamayacağını söyledi. Bu sırada salonda “İstanbul Haliçsiz, Haliç Tersanesiz olmaz” yazılı pankart açan Haliç Dayanışması üyeleri toplantı heyetini protesto etti. Grup toplantının yapılamadığına dair tutanak tutulmasını istedi. Ancak toplantı heyeti tutanak tutmadan toplantı salonunu terk etti. Heyetin salondan ayrılmasının ardından Haliç Dayanışması tarafından Kongre Merkezi önünde basın açıklaması yapıldı.

8.4.7. Emek Sineması

21 Şubat 2014

Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent Şubesi, kültür varlıklarını, çevre yapıları, can ve mal güvenliğini tehlike altına alan Emek Sineması ve içinde bulunduğu yapı kompleksi inşaatının durdurulması için suç duyurusunda bulunarak sürece ilişkin bir basın toplantısı düzenledi.

Kültür ve Turizm Bakanlığı İstanbul 1 Numaralı Yenileme Alanları Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu da, Emek Sineması ve çevresinde Kamer İnşaat tarafından sürdürülen yenileme projesi hakkında suç duyurusunda bulunmuştu. Kurul, inşaat sırasında yapılara zarar verildiği gerekçesiyle bu kararı almıştı. Mimarlar Odası’ndan Mücella Yapıcı, Emek inşaatının, Mimarlar Odası’nın itiraz ettiği “rezil proje”den bile daha rezil bir biçimde sürdürdüğünü belirterek, Emek Sineması’nın proje ve yıkım sürecinde işlenen suçların, inşaat aşamasında da pervasızca devam ettirildiğini vurguladı. Yapıcı, “Hukuksuz, usulsüz ve etik dışı proje ve yıkım sürecini asla unutmayacağız. Bu konuda vebali bulunan tüm yetkili ve ilgililer hesap verene dek konunun takipçisi olacağız” dedi.

Mimarlar Odası avukatı Can Atalay da Beyoğlu Belediyesi başta olmak üzere kamu görevini ihmal edenler ve ilgili şirket yetkilileri hakkında gerekli yasal işlemlerin yapılması ve inşaatın durması için sundukları suç duyurusu dilekçelerinin dün İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından kabul edildiğini söyledi.

Açıklamada, “Mimarlar Odası olarak açıkça suç teşkil eden; kültür varlıklarını, çevre yapıları, can ve mal güvenliğini tehlike altına alan inşai faaliyetlerin tümünün daha fazla gecikmeksizin ivedilikle durdurulması, gerekli tüm tedbirlerin alınması ve bu konuda başta Beyoğlu belediyesi olmak üzere kamu görevini ihmal edenler ve ilgili şirket yetkilileri hakkında gerekli yasal işlemlerin yapılması için bütün başvuruları yapmış bulunuyoruz.

Emek Sineması ve içinde bulunduğu tarihi yapı kompleksinin bütün cepheleri ile hukuksuz, usulsüz ve etik dışı proje ve yıkım sürecini asla unutmayacağımızı ve bu konuda vebali bulunan tüm yetkili ve ilgiler hesap verene dek konunun takipçisi olacağımızı bir kez daha yineliyoruz” denildi.

13 Ocak 2015

Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent Şubesi, Türkiye'nin en eski sinema salonlarından biri olan Emek Sineması'nın yerinde yükselen projeye ilgili İstanbul Bölge İdare Mahkemesi'nin yürütmeyi durdurma kararı verdiğini bir basın açıklamasıyla açıkladı. Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent Şubesi Yönetim Kurulu Başkanı C. Sami Yılmaztürk ve ÇED Danışma Kurulu Sekreteri Mücella Yapıcı, 19 Aralık 2014 tarihinde oybirliği ile alınan yürütmeyi durdurma kararının projede 'kamu yararı olmadığı' gerekçesiyle alındığını ifade etti.

İstanbul Bölge İdare Mahkemesi, Beyoğlu'nda bulunan Emek Sineması'nın yıkımına durdurma kararı verdi. Ayrıca mahkeme, Beyoğlu Belediye Başkanı Ahmet Misbah Demircan ve yıkımda yetkili Barış Çelikkalkan, Mehmet Ali Kaplan ve İlhan Turan hakkında soruşturma izni verdi.

Emek Sineması'nın da içinde bulunduğu yapı, rant uğruna yıkıldı. Yıkıma karşı sinema önünde eylem yapan sanatçılar, kent ve yaşam savunucuları, defalarca polislin saldırısına maruz kaldı. Bunun yanında verilen hukuk mücadelesinde de birçok kez kazanım elde edildi. Bu kazanımlara, 8 Ocak 2015'te bir yenisi eklendi.

17 Ocak 2015

8 Ocak 2015 tarihinde basın ile paylaşıldığı gibi, 9. Bölge İdare Mahkemesi Emek Sineması'nı yıkan proje hakkında "kamu yararı olmadığı ve hukuka uygunluk bulunmadığı, tarihi ve kültürel yapılara telafisi güç ve hatta imkânsız zararlara yol açacağı" gerekçesiyle yürütmeyi durdurma kararını açıklamıştı. Dahası, Danıştay Beyoğlu Belediye Başkanı Ahmet Misbah Demircan ile yetkililer Mehmet Ali Kipsöz, Barış Çelikkalkan, İlhan Turan hakkında soruşturma izni vermişti.

Hukuki sürecin işlemesi ve inşaatın durdurulması için Cercle d'Orient'ın önünde 17 Ocak'ta geniş katılımlı bir eylem düzenlendi.

8.4.8. Fındıklı Parkı

3 Ekim 2015

Boğaziçi girişinin nadir yapılaşmamış, tarih, kültür ve doğal peyzaj alanlarından olan, Beşiktaş'a kadar sahilde tek çocuk oyun alanının ve yeşil alanın bulunduğu, deniz ile buluşabildiği ve nefes alabildiği Fındıklı Parkı başta olmak üzere Kabataş sahilindeki tüm yeşil alanlar ve parkların, İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından "metro" inşaat şantiyesi haline getirilmek üzere yapımçı şirkete teslim edildiğinin "fiilen" öğrenilmesi üzerine konu hakkında, 3 Ekim 2015 Cumartesi günü saat 11.30'da Fındıklı Parkı'nda basın açıklaması gerçekleştirildi. Açıklamada, "Doğaya, kente ve kentliye zarar vermeden bu talihsiz uygulamadan derhal vazgeçin" denildi. (Açıklama metni için bkz. 2.1.23.)

14 Ocak 2016

TMMOB İKK tarafından "metro inşaat şantiyesi" ve "hafriyat şaft alanı" olarak uygulamaların başlaması üzerine bir basın açıklaması gerçekleştirildi. Uygulamalara bir an önce son verilmesi istenen açıklamada şöyle denildi:

"Fındıklı Parkı, Marmara ağzından, Haliç'ten başlayıp Kuruçeşme'ye kadar olan sahil bandında kamuya açık yegâne yeşil alan, yegâne çocuk oyun alanıdır. Yurttaşların denizle ilişki kurabildikleri biricik parktır. Depremde buluşma, sığınma alanıdır. İstanbul'un ve Boğaziçi'nin korunması ile ilgili ulusal ve uluslararası yasal düzenlemeler hep bu tür değerli yerler içindir.

Doğaya, kente ve kentliye zarar vermeden bu talihsiz uygulamadan derhal vazgeçin... Gelin hep birlikte özellikle Kabataş-Beşiktaş arasında metro yerine, tek hatlı ring yapan tramvay, deniz ulaşımı ve diğer toplu taşıt alternatiflerini tekrar değerlendirelim.

Fındıklı Parkı ve Kabataş sahil parkları, Beşiktaş yeşil alanları sizin boş arsanız değil parktır... ve parklar hangi niyetle ve gerekçe ile olursa olsun şantiye alanı olamaz.

Tarihe, doğaya, kültüre ve kente karşı suç işliyorsunuz."

8.4.9. Taksim Gezisi

19 Kasım 2014

İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin 2015-2019 dönemini kapsayan stratejik planında ve 2015 yılı bütçesinde "Taksim Meydanı Kentsel Tasarım ve Taksim Kışlası Restitüsyon Projesi"nin yer aldığı ve tekrar yapımının hedeflendiğinin öğrenilmesi üzerine Şehir Plancıları Odası ile beraber sekreteryasını yürüttüğümüz Taksim Dayanışması sürecine ilişkin bir basın açıklaması gerçekleştirdi.

24 Kasım 2014

Gezi Direnişi sırasında yitirdiğimiz canlarımızın süregelen davaları ve Taksim Meydanı ve Gezi Parkı hakkındaki son gelişmeleri değerlendirmek üzere Taksim Dayanışması tarafından 24 Kasım Pazartesi bir basın toplantısı gerçekleştirildi.

27 Mayıs 2015

Gezi Direnişi'nin ikinci yıldönümü nedeniyle basın toplantısı gerçekleştiren Taksim Dayanışması, "İstanbul'da ve ülkenin dört bir yanında şehirlerin parklarında ve meydanlarındayız. Gezi'yi yaşadığımız ve anımsadığımız yerde ve her yerdeyiz" ifadelerini kullandı. Gezi'nin bitmiş bir süreç olmadığını vurgulandığı toplantıda, Taksim Dayanışması'ndan Ali Çerkezoğlu ve Mücella Yapıcı yıldönümü için etkinlik programını açıkladı.

Toplantıya katılan sosyal bilimci Prof. Dr. David Harvey, "Gezi'nin küresel anlamda da eşsiz olduğunu düşünüyorum. Gezi son derece birbirleriyle yabancılaşmış ortamda yabancılaşmamış bir alternatif yaratma çabasıydı. Artık savunmadan yeni bir yaşam biçimini kurma aşamasına geçmemiz gerekiyor" diye konuştu. Bu protestoların bulaşıcı etkileri olduğuna inanıyorum diyen Harvey, "Gezi Direnişi'yle ilgili ilginç olan bir parka yönelik tehdide karşı protestoların Türkiye'nin her şehrinde başka bir şeye dönmüş olması, sadece İstanbul içinde sınırlı kalmaması" dedi. Harvey, Gezi Parkı'ndan çıkılmasıyla Gezi sürecinin bitmediğini, başka bir şeyin başlangıcı olduğunu belirtti.

2 Haziran 2015

Gezi direnişi sırasında Eskişehir'de yaşamını yitiren üniversite öğrencisi Ali İsmail Korkmaz, 2 Haziran 2015 tarihinde Eskişehir'de anıldı. Anmaya TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Soğancı, Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent Şubesi ÇED Danışma Kurulu Sekreteri Mücella Yapıcı ile TMMOB'ye bağlı odaların Eskişehir şube yönetici ve üyeleri de katıldı.

Anma etkinliğinin ardından, TTB-DİSK-KESK ve TMMOB tarafından ilk kez düzenlenen Ali İsmail Korkmaz Yaşam Ödülü, gerçekleşen törenle Taksim Dayanışması ve gazeteci İsmail Saymaz'a verildi.

16 Temmuz 2015

İstanbul 1. İdare Mahkemesi'nin Gezi Parkı'na Topçu Kışlası yapılmasını da ngren Taksim Meydanı yayalaştırma projesine ilişkin 1/5000 ve 1/1000 ölçekli koruma amaçlı imar planına ilişkin iptal kararını onaylayan Danıştay 6. Dairesi, İBB'nin karar düzeltme istemini kabul ederek, kararını bozdu. Bunun zerine Gezi Parkı'na Topçu Kışlası'nın yapılmasının önünde hukuki olarak herhangi bir engel kalmadığı yönünde iddiaların gündeme gelmesi zerine, Taksim Dayanışması, konuyla ilgili hukuki süreç hakkında kamuoyunu bilgilendirmek için bir basın toplantısı düzenledi.

8.4.10. Validebağ Korusu

Bilindiği gibi Üsküdar Altunizade'de bulunan ve 354.000 m² alana sahip Validebağ Korusu (Koru), İstanbul'un Anadolu yakasının ikinci en büyük yeşil alanıdır. 1927 yılında Milli Eğitim Bakanlığı'nın kullanımına tahsis edilmiş olan koruda ğretmenevi olarak hizmet veren Âdile Sultan Kasrı, Abdülaziz Av Köşkü, amlı Köşk gibi tarihi eserler bulunmaktadır. Sağlık Meslek Lisesi ile Üsküdar Devlet Hastanesi ek birimleri de burada faaliyet göstermektedir. Anıt ağaçlar da dahil olmak üzere, çok çeşitli ağaç, bitki, böcek ve kuş türlerini barındıran, daha önce döner sermaye ile bakımlı bir durumda olan koru, 1980'li yıllarda kaderine terk edilmiştir. 1998 yılı sonuna doğru, Validebağ Korusu'nun bir bölümünün hastane yapılmak üzere Marmara niversitesi'ne tahsis edildiği haberinin duyulması zerine, Altunizade, Acıbadem, Barbaros ve Koşuyolu mahallelerinden de yüzlerce yurttaş Validebağ Gönüllüleri ve Yurttaş İnisyatifi adı altında bir araya gelerek tepkilerini göstermiş, öğretmenevinde yapılan kalabalık toplantılarda korunun doğal sit alanı ilan edilmesi için Koruma Kuruluna başvuru kararı alınmış; 1995 yılından itibaren sürdürülen ve odamızın da içinde bulunduğu bu çabalar sonucunda Validebağ Korusu, 1999 yılında İstanbul III Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu tarafından 1. derece doğal sit alanı ilan edilmiştir. Aralık sit kararından sonraki çeşitli ihlaller, yurttaşlara bu toplantıların ve tepkilerin sürekli hale getirilmesi gerektiğini göstermiş, Ocak 2001'de odamızın da kuruluşunda aktif olarak yer aldığı Validebağ Gönüllüleri Derneği kurulmuştur. Ancak merkezi hükümet başta olmak üzere Üsküdar Belediyesi ve İstanbul Büyükşehir

Belediyesinin kentsel, kültürel, doğal ve tarihsel varlıklarımızı birer sermaye aracı olarak rant politikalarının hizmetine sokan uygulama ve politikaları Üsküdar'da kalan son yeşil alanımız Validebağ Korusunu barındırdığı doğal ve tarihsel değerleri ile birlikte tehdit etmeye devam etmektedir. Bu tehditler çalışma dönemimizde de sürdürülmüş ve bu kez bu tehditlere karşı mücadeleye Validebağ Gönüllüleri Derneği ile birlikte İstanbul Kent Savunması, Kuzey Ormanları Savunması gibi yeni kent hareketleri katılmıştır.

26 Eylül 2014

TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent Şubemiz tarafından Validebağ Korusu'nda inşa faaliyeti girişimleriyle başlayan süreçte, koru sınırları içerisinde bulunan Âdile Sultan Kasrı yanında otopark yapılması için izin verenler hakkında soruşturma yapılarak kamu davası açılması istemiyle 26 Eylül 2014 tarihinde suç duyurusunda bulunulmuştur.

24 Ekim 2014

Çamlıca ve Ata Konakları arasındaki Validebağ Korusu olarak anılan yeşil alana inşa edilmek istenen caminin yapımına izin veren idari kararların yürütmesi yargı kararıyla durdurulmasına rağmen sabahın erken saatlerinde belediye ekipleri hukuksuz bir şekilde inşaata başlamış, bu duruma tepki gösteren mahalle sakinlerine sert müdahalelerde bulunmuştur. Yargı kararına uyulması gerektiğini hatırlatmak üzere inşaat alanında bulunan odamız avukatı Can Atalay ve beraberindeki yurttaşların gözaltına alınması üzerine 24 Ekim 2014'te bir basın duyurusu ve 28 Ekim 2014'te basın açıklaması yapılmıştır (Bkz. 8.4.10.1 ve 8.4.10.2)

8.4.10.1. Ek: Basın Duyurusu: Validebağ Korusunu Koruyanlara Hukuka Aykırı Müdahale Kabul Edilemez!

Çamlıca ve Ata Konakları arasındaki Validebağ Korusu olarak anılan yeşil alana inşa edilmek istenen caminin yapımına izin veren idari kararların yürütmesi yargı kararıyla durdurulmasına rağmen sabahın erken saatlerinde belediye ekipleri hukuksuz bir şekilde inşaata başlamış, bu duruma tepki gösteren mahalle sakinlerine Üsküdar Belediye Başkanı Hilmi Türkmen'in talimatıyla belediye zabıta ekipleri yetkilerini aşarak sert müdahalelerde bulunmuştur.

Görüyoruz ki, artık hukuk güvenliği kalmamıştır. Yargı kararlarının tanınmadığı, hukukun ayaklar altına alındığı bu ortamda yurttaşların protesto hakkını kullanması en demokratik haklardır.

Yargı kararını uygulamayıp inşai faaliyete devam ederek suç işleyenleri gözaltına alması gereken kolluk güçlerinin, kararın uygulanmasını isteyen ve protesto hakkını kullananlara şiddet uygulaması kabul edilemez.

Mahalle sakinlerinin iradesini görmezden gelip yeşil alanda inşaatta ısrar edenleri uyarmak, yargı kararına uyulması gerektiğini hatırlatmak üzere inşaat alanında bulunan odamız avukatı Can Atalay ve beraberindeki yurtttaşların yaka paça gözaltına alınması hukuksuzluğun tescilidir.

Hukuka, yaşam hakkına, kente ve kentsel yeşil alanlara sahip çıkmaya çalışanlara yapılan hukuksuz müdahalelere son verilmelidir.

Değerli kamuoyumuza saygı ile duyurulur.

Mimarlar Odası

8.4.10.2. Ek: Basın Açıklaması: Artık Yeter!

Üsküdar'da kalan son yeşil alanımız Validebağ Korusu'na dokunmayın!

Üsküdar Belediyesi'nin başta Validebağ Korusu olmak üzere hayata geçirdiği uygulamalar sonucunda ilçe sınırları içinde yeşil alanın ve afet toplanma alanlarının kalmayacağını üzülererek söylemeliyiz. Bu sonuç, 20 yıldır İstanbul'da yapılan bütün kent suçlarını yöneten AKP anlayışının Üsküdar'a biçtiği değerin de ifadesidir.

Çamlıca Tepesi'nin etekleri bir bütün olarak tarihi, kültürel geçmişi nedeniyle koruma altında iken yoğun bir biçimde yapılaşmaya açılmasına ve 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 18. maddesi uyarınca arazi düzenleme payı olarak alınan arsa paylarının da birer birer inşaat yapılarak yok edildiğine şahit olduk bu süreçte.

Boğaziçi'nin eşsiz topografyasının parçası olan Üsküdar'ın tüm tepelerini doğal dokuyu yok ederek imara açan bu anlayışın en son ürünü Boğaziçi öngörünüm bölgesinde yer alan simgesel değeri yüksek parsellere hukuk dışı ruhsat verilmesidir.

Üsküdar Belediyesinin göz diktiği, son günlerde gündemde olan üç alan bulunmaktadır; Validebağ Korusu ve İmar Kanununun 18. Maddesi uyarınca kamuya terk edilen iki küçük

yeşil alan. Bu bölgede son kalmış bu iki yeşil alan aynı zamanda semt sakinlerinin afet toplanma alanıdır:

- İlki Acıbadem Caddesi üzerinde Türk Telekom'un bitişiğinde yer alan ve park alanı olarak düzenlenmiş alanın yarısına otopark ve yüzme havuzu yapma kararı alınmış; çevre sakinlerince açılan davaya ve tüm tepkilere rağmen inşaat için kazı başlatılmış, fakat süreç yargı tarafından durdurulmuştur.
- Diğeri ise Validebağ Korusu'nun bitişiğinde, Acıbadem semt sakinlerinin koruya giriş yaptığı kapı önünde bulunan 1200 m² büyüklüğündeki yeşil alandır. Son günlerde medya gündeminde olan bu alana inşaat yapılması durumunda bu bölge bir yeşil alanını kaybedeceği gibi koruya zarar verecek ve semt sakinlerinin koruya ulaşmaları engellenecektir.

11.12.2012 tarihine kadar imar planlarında, "Üsküdar İlçesi, Altunizade Mahallesi, Validebağ Korusu güneyi, 165 pafta, 1313 ada, 178 parsel sayılı taşınmazın güneyindeki tescil dışı yeşil alan olarak tanımlanan alan, bugüne kadar yeşil alan olarak düzenlenmek yerine çevresinde yoğun yapılaşma olan sitelerin otopark ihtiyacını karşılamak üzere belediye tarafından uygulamalar gerçekleştirilmiştir.

Söz konusu arazi İBB meclisinde CHP'li meclis üyelerinin muhalefetine rağmen "Üsküdar İlçesi, Altunizade Mahallesi, 165 pafta, 1313 ada, 178 parsel ile ilişkin 1/5000 ölçekli Nâzım İmar Plan tadili" ile yeşil alan dini tesis adı altında imara açılmış, bu plan İBB tarafından 21.01.2013 tarihinde onaylanmış, 08.03.2013-08.04.2013 tarihlerinde askıya çıkarılmıştır. Validebağ Gönüllüleri yüzlerce imza toplayarak aynı zamanda afet toplanma alanı olarak da kullandıkları yeşil alanlarını geri istediklerini belirten itirazlarını yaptıkları gibi bireysel itiraz dilekçelerini de 05.04.2013 tarihinde İBB'ye yapmışlardır. İBB itirazları 09.07.2013 tarihinde 1/5000 ölçekli imar planının tadiline yapılan itirazları ret ettiğini bildirmiş, bunun üzerine semt sakinleri yargı yoluna gitmiştir.

Davada yetkilendirilen bilirkişilerin, yapılan plan değişikliğinin imar kanununa, şehircilik bilimine, dolayısı ile kamu-toplum yararına aykırı bulduklarını raporlayarak mahkemeye iletmelerinin hemen ardından iş makineleri eşliğinde araziye girerek inşaatı başlattığını görüyoruz.

Doğal olarak imar mevzuatının bir gereği olduğu kadar hukukun genel kuralları gereği 1/5000 ölçekli planın hukuki süreci tamamlanmadan 1/1000 ölçekli planın henüz hukuk sürecini

tamamlamamış olması ve ruhsat düzenlenememiş olması gerekirken, Üsküdar Belediyesince söz konusu alana yönelik 1/5000 ölçekli plan tadili henüz hukuken yürürlüğe girmemişken, olmayan planın 1/1000 Ölçekli uygulama imar planı tadilini onayladığı; aynı planların İBB tarafından onaylanarak yürürlüğe sokulmak istendiği anlaşılmaktadır.

Ve yargı sürecinde olumlu gelişme beklenirken bu gerekçeyle uygulama başlatan Üsküdar Belediyesi hukuk dışı kent suçlarına bir yenisini eklemiştir:

- İmar hukuku gereğince arazi düzenleme payı olarak hak sahiplerinden alınan ve yeşil alan olarak tahsis edilen alan başka amaçla kullanıma tahsis edilemez. Üsküdar Belediyesi bu alanı otopark olarak düzenleyerek bu suçu işlemiştir.
- Kamuya ayrılan alanların amacı dışında kullanılması nedeniyle Validebağ Gönüllüleri yargıya başvurmuşlar, yargı amaç dışı kullanımı kaldıran karar almıştır. Bu karar da bugüne kadar uygulanmayarak suç işlenmiştir.
- Gerek İBB, gerekse Üsküdar Belediyesi'nce söz konusu yeşil alanın, 1/5000 ve 1/1000 ölçekli planlarda yapılan tadille dini tesise tahsis edilmesi onay tarihinde geçerli imar hukukuna aykırıdır. Şehircilik bilimine, planlama tekniğine ve İmar hukukuna karşı suç işlenmektedir.
- Yine 1/5000 ölçekli imar planı henüz yürürlüğe girmeden Üsküdar Belediyesi ve İBB 1/1000 ölçekli uygulama imar planını onaylayarak diğer bir suçu işlemişlerdir.
- Söz konusu alan 1. derece doğal sit alanı olan Validebağ Korusuna bitişiktir. Validebağ Korusu'nun korunması gereken doğal yaşamı ve değerleri olumsuz etkilenecektir. Bu çevrede büyüklü, küçüklü 10 adet cami bulunmakta, beş adedi sırası ile bu parselde 341, 378, 422, 590 ve 636 m mesafede bulunmaktadır.
- Bir mescit yapılabilmesi için en az 2500 m² araziye ihtiyaç varken, söz konusu alan 1200 m²'dir. Yine İBB İmar Yönetmeliği cami parsel sınırlarından 10 m geri çekilerek TAKS en çok %40 olabilir demektedir. Verilen ruhsat bu hükme aykırıdır.

Tüm bu itiraz gerekçelerine rağmen 15 Ekim'de Üsküdar Belediyesi söz konusu araziye iş makinelerini sokmuş, aynı günlerde yargı da yürütmeyi durdurma kararı vermiştir. Yargı kararı bir kez daha uygulanmamış ve hukuk dışı işlemi durdurmak isteyen halkın üzerine polis kuvvetleri gönderilmiştir. İlk defa böyle bir tavırla karşılaşan yüzlerce insan yardım çılığı atarken Üsküdar Belediye Başkanı, aklı, tekniği ve bilimi dışlayan, dini değerleri kullanarak nifak tohumu soğan politikacıların yaptığı gibi "bunlar camiye karşılar" diyebilmiştir.

Bu süreci kamuya karşı sorumluluğu gereği izleyen ve müdahale eden anayasal bir meslek kuruluşu olarak;

- Söz konusu alanın yeşil alan olma vasfını savunmaya devam edeceğimizi,
- Kamu yetkisini elinde bulunduranlar hakkında suç duyurusunda bulunacağımızı,
- Planlama süreçlerinde belediye adına tapu kaydı yapılırken verilen parsel numarası ile mevcut açılan davayı boşa düşürme girişimi suçunun takipçisi olacağımızı,
- Onlarca kişinin yararlanmasına neden olan zorbalığa karşı inşaat durduruluncaya kadar nöbet tutan vatandaşlarımızın yanına koşan binlerce doğasever kentli gibi vatandaşlarımızın yanında olacağımızı,
- Doğal değerlerimizin yanı sıra insanın yarattığı tüm değerlerimizi daha fazla rant adına yok eden, yargı kararlarını yok sayan zihniyete karşı durmaya ve üzerimize düşen görevi yapmaya devam edeceğimizi kamuoyuna saygıyla bildiririz.

TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükşehir Şubesi

25 Şubat 2015

Validebağ korusu ile ilgili olarak devam eden dava süreçleri hakkında aşağıdaki ortak basın açıklaması yapılmıştır.

8.4.10.3. Ek: Validebağ Korusu'na İlişkin Ortak Basın Açıklaması

AKP'nin kadroları 1994 yılında yerel yönetimlerde, 2002 yılında ise hükümet oldukları andan itibaren ülkemizde ranta dayalı ekonomiyi egemen kılmışlardır.

17-25 Aralık yolsuzluk ve rüşvet ilişkileri ranta dayalı ekonominin ne tür ilişkilere dayalı yürüdüğünü göstermiştir.

Dünyada terk edilmekte olan neoliberal ekonomik politikaların 21. yüzyılda en acımasız uygulayıcılarından biri olan AKP, ülkemizde diktatörlüğünü ilan edecek bir yasal düzenleme ile genel seçimlere hazırlanıyor.

Yargının büyük oranda teslim alındığı bir ortamda, meslek odaları, sendikalar, demokratik kitle örgütleri ve vatandaşlar olarak, aklın ve bilimin rehberliğinde tüm baskılara rağmen, yaşamı ve geleceği savunmaya devam edeceğiz.

Bugün yaşamı ve geleceği savunma mücadelesinde Validebağ Korusu'nun geleceği için duyduğumuz kaygıları ile bu kaygılar çerçevesinde yaptığımız tespitleri paylaşmak ve verdiğimiz ortak mücadele sonucunda elde ettiğimiz bir kazanımımızı paylaşmak için buradayız.

Validebağ Korusu Deresini incelediğimizde atık suyun kaynak noktasına doğru yaklaşıldığında kirletici konsantrasyonlarının artmakta olduğu; çökebilir katı maddelerin atık suyu taşıyan kanalette, kanalet boyunca ve koru içindeki dereye, yatak boyunca çöktüğü görülmüştür.

Koru içindeki dere güzergâhı boyunca bitki örtüsünün fazlalığı dikkat çekmektedir. Dere, hem koru içerisinde bulunan bitkiler için besin kaynağı hem de koru içinde yaşayan hayvanlar – özellikle kuşlar– için içme suyu kaynağı olarak kullanıldığından çok önemlidir. Kirletici girişinin önlenmemesi durumunda, dere ortamında anaerobik mikroorganizmalar gelişecek, bu durum dereyi canlı yaşamını tehdit eden bir ortama dönüştürecektir. Dereyi içme suyu kaynağı olarak kullanan canlılar ise bu ekolojik ortamdan ya uzaklaşacak ya da yok olacaklardır.

Dereye karışan çimento ve agrega atıkları, dereye ve kanalette çökmelere neden olmaktadır. Zamanla katılan bu kirleticiler, dereyi geri dönüşü olmayan bir duruma götürmektedir.

Dereye atık suların hiçbir önlem alınmadan deşarj edildiği, analiz sonuçları ve yerinde yapılan tespitlerle anlaşılmaktadır. Atık suları kanala bağlamak yerine, yüzlerce konut arasından geçirerek dereye verilmesi, Yüzeysel Su Kalitesi Yönetim Yönetmeliği'nin “Yüzeysel suların biyolojik, fiziko-kimyasal ve kimyasal açıdan kalitelerinin korunması maksadıyla her türlü atık ve artık, mevcut su kalite durumunu ve ekolojisini bozacak şekilde alıcı su ortamına bırakılamaz” maddesine aykırıdır.

Validebağ Korusuna yönelik rant saldırıları artmakta, dava süreçleri devam etmektedir.

Bu süreçte açmış olduğumuz bir davada Danıştay sevindirici bir karar almıştır.

Danıştay 6. Dairesi, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığınca 18.04.2008 gün ve 829 sayılı meclis kararı ile kabul edilerek 14.06.2008 tarihinde İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı'nca onan ve Üsküdar Belediye Başkanlığının itirazı üzerine plan üzerinde yapılan değişikliklerle 20.03.2009 tarihinde onanarak tekrar askıya çıkarılan, “1/5000 ölçekli

Validebağ Korusu 1. Derece doğal Sit Alanı ve Çevresi Koruma Amaçlı Nâzım İmar Planı ve eklerinin yürütülmesinin durdurulması ve iptali amacıyla 14.07.2009 tarihinde açmış olduğumuz davada İstanbul 3. İdare Mahkemesince 21.10.2011 tarihinde E:2009/1207, K:2011/1436 sayılı “idari işlemin iptali” şeklindeki karara İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı ile Kültür ve Turizm Bakanlığının temyiz istemini red ederek, söz konusu kararın oy birliği ile onanmasına karar vermiştir.

Danıştay 6. Dairesinin 16.12.2014 tarihinde oy birliği ile aldığı E:2012/216, K:2014/8792 no’lu karara esas davamıza konu planlar; İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı’nca “1/5000 ölçekli Validebağ Korusu 1. Derece doğal Sit Alanı ve Çevresi Koruma Amaçlı Nâzım İmar Planı ve ekleri” adı ile hazırlanmış 14.11.2003 tarihinde İBB Meclisin oybirliği ile uygun bulunarak ilgili Koruma Kuruluna gönderilmiş, İlgili Koruma Kurulu, 11.12.2007 gün 641 sayılı kararı ile düzeltmelerle uygun bularak onanmak üzere Büyükşehir Belediye Başkanlığına gönderilmişti. Koruma kurulunca düzeltmelerle uygun bulunan planlar, 18.04.2008 gün ve 829 sayı ile İBB Meclisince kabul edilmiş, 14.06.2008 tarihinde ise Başkanlıkça onanarak askıya çıkarılmıştı. Oybirliği ile onaylanan bu planlara Üsküdar Belediye Başkanlığı askı süresinde itiraz etmiştir.

Üsküdar Belediye Başkanlığı itirazında;

- 1- “Plan onama sınırınının 1. derece doğal sit alanı sınırına çekilerek; plan tasdik sınırı dışına alınan bu alanlarda meri 1/1000 ölçekli uygulama imar planı hükümleri geçerlidir ve istikamet yürürlükteki 1/1000 ölçekli uygulama imar planından alınmak şartı ile ilçe belediyesince ve ilgili K.T.V.K. Kurulu’nca onaylanacak avan projeye göre 1/5000 ölçekli nâzım imar planı üzerinden yapılacaktır” notunun eklenmesini,
- 2- Plan notlarınının genel hükümler bölümüne ait 2. maddesinin “1/5000 Ölçekli koruma amaçlı nâzım imar planında çizilen çeşitli arazi kullanım kararlarına ait sınırlar şematik olarak gösterildiğinden bu plan üzerinden plan mikyası ile ölçü alınamaz, yer tespiti ve uygulama yapılamaz, fonksiyonel sınırlar ve detaylar 1/1000 ölçekli imar uygulama planında gösterilecektir” notunun iptalini, talep etmiştir.

Bu talepler 21.11.2008 gün ve 2723 sayılı Meclis Komisyonu kararı ile ilgili Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu’na iletilmiş, ilgili kurulca 13.01,2009 gün ve 1374 sayı ile kabul edilen bu plan değişikliği Büyükşehir Belediye Başkanlığı’nca da 20.03.2009 tarihinde onanarak, 22.04.2009 tarihinde askıya çıkarılmıştır.

Söz konusu idari işlem bir nâzım imar planı tadilatıdır. Plan tadilatı yapılırken uyulması gereken esasları belirleyen Plan Yapılması ve Değişikliklerine Ait Yönetmeliğin 21'inci maddesinde "İmar planında bulunan sosyal ve teknik altyapının kaldırılması, küçültülmesi veya yerinin değiştirilmesine dair plan değişiklikleri zorunluluk olmadıkça yapılamaz" hükmü yer almaktadır.

Ayrıca, koruma amaçlı imar planı yapılırken sit sınırlarına birebir uyulması zorunlu olmadığı gibi, 26.07.2005 gün ve 25887 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Koruma Amaçlı İmar Planları ve Çevre Düzenleme Projelerinin Hazırlanmasına İlişkin Yönetmeliğin 6'ncı maddesinin 'e' bendinde "koruma amaçlı imar planlarının varsa etkileşim ve geçiş alanları da göz önünde bulundurularak hazırlanması esastır" derken koruma alanlarının tespitinde korunması gerekli kültür ve tabiat varlıklarının korunması, çevre ile uyumlarının muhafazası ve sürdürülmesi için yeterli koruma alanına sahip olmalarının dikkate alınacağı hükmü yer almaktadır.

Yine, Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu'nun 19.04.1996 gün ve 420 sayılı "Planlama Sırasında Etkileme Geçiş Alanı Olarak Göz Önüne Alınması Gerekli Görülen Alanlara İlişkin Esaslara İlişkin Esaslar" başlıklı ilke kararında "Koruma amaçlı imar planları yapımı sırasında sit bölgeleri ile bütünlük gösteren yoğunluk ve yerleşme düzeninin sit bölgeleri ile uyum içinde oluşması ve gelişmesi öngörülen sit alanını bütünleyen alanlardan; daha önce sit alanı sınırında iken sit dışına çıkarılmış, sit bölgeleri arasında kalmış sitleri doğrudan etkileyen, kurul denetimine alınamayan alanların planlama sırasında etkileme ve geçiş olarak plan sınırları içerisine alınmasına karar..." verileceğini öngörmektedir.

Plan onama sınırına dışına çıkarılan alan yürürlükteki 1/1000 ölçekli uygulama planında da park alanı olarak görünmektedir.

Mevzuat hükümlerinden de açıkça anlaşılacağı gibi koruma amaçlı planlar yapılırken sit sınırlarına uyma zorunluluğu yok iken, Üsküdar Belediye Başkanlığının mesnetsiz itirazı esas alınarak planda tadil yapılmıştır. Koruma kurulunun bu seferde kendi kararına aykırı olarak yeni bir karar alması düşündürücüdür!

Plan notlarının genel hükümlerdeki 2'inci maddesinde yer alan "1/5000 ölçekli koruma amaçlı nâzım imar planında çizilen çeşitli arazi kullanım kararlarına ait sınırlar şematik olarak gösterildiğinden bu plan üzerinden plan mikyası ile ölçü alınamaz, yer tespiti ve uygulama

yapılamaz, fonksiyonel sınırlar ve detaylar 1/1000 ölçekli imar uygulama planında gösterilecektir” notu yürürlükten kaldırılırken, plan notlarına eklenen “İstikamet meri 1/1000 ölçekli uygulama imar planından alınmak şartıyla ilçe belediyesince ve ilgili K.T.V.K. Kurulu’na onaylanacak avan projeye göre 1/5000 ölçekli nâzım imar planı üzerinden uygulama yapılacaktır” şeklinde verilen hüküm ise, imar hukukunun özüne aykırı bir plan notu idi.

Bu not ile 1/1000 uygulama imar plan kademesi yok sayılmıştır. 1/5000 nâzım imar planındaki fonksiyonel sınırlar şematiktir. Uygulamaya yönelik tüm detaylar ölçek itibariyle gösterilemeyecek niteliktedir. 1/5000 nâzım imar planı, uygulama planlarını yönlendiren uygulama etaplarını belirleyen planlardır.

1/1000 uygulama imar planları ise yapılaşmaya ilişkin tüm bilgi ve ayrıntılarını gösteren planlardır.

Plan notlarındaki uygulama hükümlerinin 14’üncü maddesinde ise “planlama alanında yer alan 1/5000 ölçekli planda gösterilmeyen yapılar 1/1000 ölçekli koruma amaçlı uygulama imar planı onanmasından sonra uygulamaya yönelik yapılacak işlemler doğrultusunda tasfiye edilecektir”, yine 15’inci maddenin 4. paragrafında “amenajman-sivil kültür planında önerilen gölet ve mutlak koruma zonu 1/1000 ölçekli koruma amaçlı uygulama imar planında gösterilecektir” denmiştir

Plan notlarının uygulama hükümlerinin 16’ıncı maddesinde, “1/5000 nâzım imar planı üzerinden uygulama yapılacaktır” şartı getirilirken, 14’üncü ve 15’inci maddelerinde “1/1000 ölçekli koruma amaçlı uygulama imar planından işlemler yapılacaktır” denmektedir. Yargılama konusu idari işlemin plan notları çelişkilidir.

Tüm bu gerekçelerle açmış olduğumuz davada İstanbul 3. İdare Mahkemesi 21.10.2011 tarihinde “ 1/5000 ölçekli Validebağ Korusu 1. Derece Doğal Sit Alanı ve Çevresi Koruma Amaçlı Nâzım İmar planı ve eklerinin; koruma planı ile bütünlük sağlayan ve park olarak düzenlenen dava konusu parselin plan onama sınırları dışarısına çıkarılarak, Validebağ Korusu ve çevresinin doğal değerlerinin korunması amacıyla bağdaşmadığı, iş bu nedenle koruma mevzuatına, şehircilik ilkelerine, planlama esaslarına ve kamu yararına uygun olmadığı sonucuna varılmıştır” şeklindeki kararı oybirliği ile almış ve “idari işlemin iptaline” karar vermiştir.

İdarenin yapmış olduğu itirazı değerlendiren Danıştay 6. Dairesi ise 16.12.2014 tarihinde yine oybirliği ile 3. İdare Mahkemesinin almış olduğu “ıdari işlemin iptaline kararının onanmasına” karar vermiştir.

Validebağ Korusunu bir bütün olarak incelediğimizde korunun üzerinde diğer yaşam alanlarımızın üzerinde olduğu gibi bir oyun oynandığı görülmektedir. Ekolojik yaşam alanlarının, sermayenin keyfi davranışlarına bırakılması ve bu durumu yönetmelikleri uygulayıcıların görmezden gelmeleri kabul edilebilir bir durum değildir.

Korumuzu, doğamızı, yaşam alanlarımızı savunmaya devam edeceğimizi kamuoyunun bilgisine sunarız.

Saygılarımızla,

TMMOB evre Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi

TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Şubesi

Validebağ Gönüllüleri

19 Haziran 2015

TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent Şubesi tarafından Validebağ Korusu’nda inşa faaliyeti girişimleriyle başlayan süreçte, koru sınırları içerisinde bulunan Âdile Sultan Kasrı yanında otopark yapılması için izin verenler hakkında soruşturma yapılarak kamu davası açılması istemiyle 26 Eylül 2014 tarihinde suç duyurusunda bulunulmuş ancak İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü, Üsküdar Belediye Başkanı Hilmi Türkmen hakkında suç duyurusunun işleme konulmamasına karar vererek soruşturmaya izin vermemişti.

İstanbul Büyükkent Şubemiz, 26 Mart 2015 tarihinde Danıştay’a başvurarak bakanlığın soruşturmaya izin vermeyen kararının kaldırılmasını ve suç duyurusunun işleme konulmasını yargıya taşımış, Danıştay 1. Dairesi 20.05.2015 gün ve 2015/829, 2015/826 sayılı kararları ile “...dosyada bulunan bilgi ve belgelere göre Őikayetin, 4483 sayılı kanunun 4. Maddesi gereğince n inceleme yapılmasını gerektirecek nitelikte olduğu...” gerekçesiyle İçişleri Bakanlığı’nın kararını kaldırmıştır. Böylece yargı kararıyla Üsküdar Belediye Başkanı Hilmi Türkmen hakkındaki suç duyurusu işleme konularak soruşturmanın n açılmıştır.

Bu durum ve sürecin takipçisi olacağımız hususu “Üsküdar Belediye Başkanın Hilmi Türkmen’e Soruşturma Yolu Açıldı” başlıklı basın duyurusu ile kamuoyuna duyurulmuştur.

14 Eylül 2015

Validebağ Korusu’nda TRT için film çekimi yapan ekip araç yakarak koruyu, insan hayatını ve sağlığını tehdit etti. Eski eser tarihi yapının ve onlarca yaşlı ağacın bulunduğu koruda TRT adına yapılan çekimde, senaryo gereği bazı araçlar ateşe verildi. Ancak araçlar yakılırken tedbir amaçlı olarak ne bir itfaiye, ne de bir polis ekibi vardı. Bunun yerine ekibin yanında bir su deposu getirdiği görüldü. Şans eseri bir facianın yaşanmadığı çekim için, vali yardımcısından izin alındığı öğrenildi. Ancak alınan izin belgesinde, “Özel çevre koruma bölgelerinde yapılacak film çekimleri için İstanbul Özel Çevre Koruma Müdürlüğü’nden izin alınması gerekir” deniliyor. Buna rağmen çekim ekibinin sadece Valilikten alınan izinle yetindiği öğrenildi. 1. derece sit alanı olan Validebağ Korusu’nda film çekimine izin verenler ve film ekibi hakkında suç duyurusunda bulunma kararı alındı.

16 Ekim 2015

Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent Şubesi Yönetim Kurulu Başkanı C. Sami Yılmaztürk, Çevre Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi Başkanı Emine Girgin ve Avukat Gülsüm Özdemir’in sunumları ile “Validebağ’dan Tüm Yurda Çevre Hakkı” paneli düzenlendi.

24 Kasım 2015

Duyarlı semt sakinlerini ve odamızın yıllardır yürüttüğü hukuksal ve toplumsal mücadelelerle bugüne kadar korunabilen Validebağ Korusu’nda 23 Kasım 2015 Pazartesi günü Haydarpaşa Lisesi bitişiğinde yargı kararı ile durdurulmuş inşaat bir yıl sonra yeniden başlatılmak istendi. Validebağ Korusu’na gönül verenlerin inşaat girişimini duyması üzerine toplanarak bir kez daha inşaat girişiminin başlamadan durdurulması sağlandı. “Artık Yeter! Yaşam Alanımız Validebağ’a Dokunmayın!” başlıklı basın açıklaması yapıldı.